

СТАЛІНСКѳЈ ИНИЦИЈѳД

Летѳны: Усва-Вомса ВКП(б) Рајком да Рајсполком

№ 64-65 (340) Август 22-д лун 1938 во Газет перѳ тѳ-
лысын 10 №

Вошѳмјаскѳд тышкасѳм! Со уборочнѳј уж-
јаслѳн сѳјѳ централнѳј звеноыс, код сајын
тавога сельскохозајственнѳј волѳн резултат-
јасыс, кодлѳн главнѳј показатѳлыс ем тру-
дѳдѳнѳ.

„Правда“.

СССР-са первој созыва Верховнѳј Сѳветлѳн мѳд сессѳја

СОЈУЗСА СѳВЕТЛѳН 1938 ВОГА АВГУСТ 10-ѳд ЛУНГА ЗАГЕДАЊИЈЕ ЈЫЛЫС ИНФОРМАЦИОННѳЈ ЈУѳРТѳМ

Август 10 лунѳ, 2 час лун Кремлын, СССР-са
Верховнѳј Сѳветлѳн заседанѳе залын вѳлѳ Сојузса
Сѳветлыс мѳд сессѳјаѳс
востѳм.

Сессѳјаѳс востѳ Сојузса
Сѳветын председатѳл депутат
А. А. Андрејев. А. А. Андрејев
јорт јѳзѳдѳ вопросјаслыс
перечѳн, кодјасѳс пыртѳма
Сојузса Сѳветлѳн мѳд сессѳја-
лыс видлѳлѳм вѳлѳ.

Депутат Н. С. Хрущев
предлагајтѳ Сојузса Сѳ-
ветлыс видлѳлѳм вѳлѳ пыртѳм
вопросјасѳс суны Сојузса
Сѳвет мѳд сессѳјаѳн сорни-
танторјасѳ.

Сојузса Сѳвет ѳтсѳгла-
сѳн вынсѳдѳ ташѳм сорни-
танторјас:

1. Сѳветскѳј Социалистическѳј
Республикајас Сојузлыс 1938
во вѳлѳ једѳнѳј государственнѳј
бјуджет вынсѳдѳм.

Пыртѳ СССР-са СНК-ѳн.
2. СССР-са, сојузнѳј да
автономнѳј республикајас
судоустројство јылыс по-
ложѳнѳјелѳн проект.

Пыртѳ СССР-са СНК-ѳн.
3. СССР-са Верховнѳј
Судѳс ѳбрјѳм.

4. „СССР-са гражданство
јылыс“ законлѳн проект.
Пыртѳ СССР-са СНК-ѳн.

5. „Международнѳј до-
говорјас ратѳфикацѳналѳн да
фенанцијалѳн порадок
јылыс“ законлѳн проект.
Пыртѳ Националностјас

Сѳветлѳн иностранныѳ де-
лѳјас куза комѳссѳјаѳн.

6. „Откаолыс овмѳсјас-
лѳн вѳвјас вѳлѳ государ-
ственнѳј налог јылыс“ за-
конлѳн проект.

Пыртѳ Сојузса Сѳвет-
лѳн законодатѳлнѳј пред-
ложенѳејас куза комѳссѳјаѳн.

7. Ставсојузса сельскохо-
зајственнѳј выставка јы-
лыс.

Пыртѳ Украинскѳј Сѳ-
ветскѳј Социалистическѳј
Республикаса депутатјас
групласаѳ.

8. СССР Верховнѳј Сѳ-
ветса Презѳдиумлѳн указ-
јас јылыс, кодјасѳс прѳми-
тѳма первој да мѳд сессѳја-
јас костын да подлѳжитѳны
СССР-са Верховнѳј Сѳ-
ветлыс вынсѳдѳм вѳлѳ.

Депутат И. И. Гидоров
предложенѳе сертѳ Сојузса
Сѳвет прѳмитѳс шѳум: Сѳ-
ветскѳј Социалистическѳј
Республикајас Сојузлѳн
1938 во вѳлѳ једѳнѳј госу-
дарственнѳј бјуджет јылыс
Правѳтелствоыс доклад
кывзыны Сојузса Сѳветлѳн
да Националностјас Сѳвет-
лѳн ѳтувја заседанѳе вы-
лын. Палатајас бјуджетнѳј
комѳссѳјајаслыс содокладјас
кывзѳм да бјуджет обсу-
дајтѳм нѳдѳны торјѳн—Со-
јузса Сѳветын да Нацио-
налностјас Сѳветын. Та вы-
лын Сојузса Сѳвет мѳд
сессѳјаѳн первој заседанѳе
је тупкысѳѳ.

НАЦИОНАЛНОСТЈАС СѳВЕТЛѳН 1938 ВОГА АВГУСТ 10-ѳд ЛУНГА ЗАГЕДАЊИЈЕ ЈЫЛЫС

Август 10 лунѳ, 4 час
лупын Кремлын, СССР-са
Верховнѳј Сѳветлѳн засе-
данѳејас залын востѳс На-
ционалностјас Сѳветлѳн
мѳд сессѳја.

Сессѳјаѳс востѳ Национал-
ностјас Сѳветса председатѳл
депутат Н. М. Швер-
ник.

Н. М. Шверник јорт јѳ-
зѳдѳ вопросјаслыс перечѳн,
кодјасѳс пыртѳма Нацио-
налностјас Сѳветлѳн мѳд
сессѳјаыс видлѳлѳм вѳлѳ.

Депутат Р. К. Ибрагимов
предлагајтѳ Националност-
јас Сѳветлыс видлѳлѳм вѳлѳ
пыртѳм вопросјас су-

ны Националностјас Сѳвет
мѳд сессѳјаѳн сорни-
танторјасѳ.

Националностјаслѳн Сѳ-
вет ѳтсѳгласѳн вынсѳдѳ
ташѳм сорни-танторјас:

1. Сѳветскѳј Социалистичес-
кѳј Республикајас Сојуз-
лыс 1938 во вѳлѳ једѳнѳј
государственнѳј бјуджет
вынсѳдѳм.

Пыртѳ СССР-са СНК-ѳн.
2. СССР-са, сојузнѳј да
автономнѳј республикајас
судоустројство јылыс по-
ложѳнѳјелѳн проект.

Пыртѳ СССР-са СНК-ѳн.
3. СССР-са Верховнѳј
Судѳс ѳбрјѳм.

4. „СССР-са гражданство
јылыс“ законлѳн проект.
Пыртѳ СССР-са СНК-ѳн.

5. „Международнѳј дого-
ворјас ратѳфикацѳналѳн да
фенанцијалѳн порадок
јылыс“ законлѳн проект.

Пыртѳ Националностјас
Сѳветлѳн иностранныѳ де-
лѳјас куза комѳссѳјаѳн.

6. „Откаолыс овмѳсјаслѳн
вѳвјас вѳлѳ государствен-
нѳј налог јылыс“ законлѳн
проект.

Пыртѳ Сојузса Сѳвет-
лѳн Законодатѳлнѳј пред-
ложенѳејас куза комѳ-
ссѳјаѳн.

7. Ставсојузса сельскохо-
зајственнѳј выставка јылыс.

Пыртѳ Украинскѳј Сѳ-
ветскѳј Социалистическѳј
Республикаса депутатјас
групласаѳ.

8. СССР Верховнѳј Сѳ-
ветса Презѳдиумлѳн указ-
јас јылыс, кодјасѳс прѳми-
тѳма первој да мѳд сессѳја-
јас костын да подлѳжитѳны
СССР-са Верховнѳј Сѳ-
ветлыс вынсѳдѳм вѳлѳ.

Депутат И. И. Гидоров
предложенѳе сертѳ Сојузса
Сѳвет прѳмитѳс шѳум: Сѳ-
ветскѳј Социалистическѳј
Республикајас Сојузлѳн
1938 во вѳлѳ једѳнѳј госу-
дарственнѳј бјуджет јылыс
Правѳтелствоыс доклад
кывзыны Сојузса Сѳветлѳн
да Националностјас Сѳвет-
лѳн ѳтувја заседанѳе вы-
лын. Палатајас бјуджетнѳј
комѳссѳјајаслыс содокладјас
кывзѳм да бјуджет обсу-
дајтѳм нѳдѳны торјѳн—Со-
јузса Сѳветын да Нацио-
налностјас Сѳветын. Та вы-
лын Сојузса Сѳвет мѳд
сессѳјаѳн первој заседанѳе
је тупкысѳѳ.

Кывзѳ 7 тѳлыс сајын—
СССР Верховнѳј Сѳветса
первој сессѳјаѳн истѳричес-
кѳј ужалан лунјасѳ, ыжыд
Кремлевскѳј дворец вылыс
ловѳис. Сетѳ локталѳсны
Сѳветскѳј Сојузлѳн став
местајассаѳ избранныкјас,
кодјас обогашцајтѳмѳс
государственнѳј ужлѳн
опытјасѳн. Татѳѳ, СССР-
лѳн столицѳн најѳ важѳсны
социализмлѳн вѳл замѳча-
телнѳј успехјас јылыс јѳ-
ѳрјас, кодјасѳс (успехјасѳѳ)
медѳдѳдѳс страна Верховнѳј
Сѳветлѳн первој сессѳја ѳѳ-
рын.

Бѳлшевицскѳј делѳвитѳ-
тѳн да организованностѳн
мунѳ сессѳја.

Август 10 лунѳ вѳлѳны
Сојузса Сѳветлѳн да На-
ционалностјас Сѳветлѳн за-
седанѳејас, кодјас мунѳсны
торјѳн. Сѳнѳ вѳлѳ вынсѳдѳ-
ма сорни-танторјас да прѳми-
тѳма шѳум: первој вопрос
куза—СССР-лѳн 1938 во
вѳлѳ једѳнѳј государственнѳј
бјуджет јылыс доклад
кывзыны палатајаслѳн ѳтув-
ја заседанѳе вылын август
10 лунса рытѳ.

7 час рыт кежлѳ СССР-
са Верховнѳј Сѳвет засе-
данѳејаслѳн зал тырѳс де-
путатјасѳн.

Прѳсутствујтѳны у на
гѳстјас—московскѳј фаб-

рикајасыс да заводјасыс
рабочѳјјас, наукаса, культу-
раса, искуствоса, Краснѳј
Армијаса да Војеннѳј Мор-
скѳј Флотса представѳтелјас.

Дипломатическѳј ложај-
сын—дѳпкорпусса предста-
вѳтелјас, паскыда предста-
витѳма сѳветскѳј да иност-
раннѳј пресса.

Правѳтелственнѳј ложа-
јасын петкѳдѳчѳны Сталин,
Молотов, Калѳнин, Каганѳ-
вич, Ворошилов, Мѳкојан,
Жданов, Жевов, Хрущев
јортјас, Верховнѳј Сѳвет
Презѳдиумса шленјас да На-
роднѳј Комѳссарјас.

Торја воодушевленѳеѳн
да кывылдунѳн депутатјас
да гѳстјас прѳветствујтѳны
Сталин јортѳѳ, партијаса да
правѳтелствоа руководѳ-
телјасѳс. Ыжыд зал куза
дугдывлытѳг кылѳны апло-
дѳсментјаслѳн гым да пом-
санѳс помѳзыс мунѳны:
„Сталинлы ура!“, „Мѳд
оластѳ мѳјан вожд да учѳтел
Сталин!“—гора радостнѳј
прѳветѳтѳвѳејас Сѳветскѳј
Сојузса народјас кыв вы-
лын.

Кор лѳналѳ аплодѳсмент-
јас, председатѳлствујтыс—
Сојузса Сѳветлѳн председатѳл
депутат А. А. Андрејев
Сојузса Сѳветлыс да На-
ционалностјас Сѳветлыс
ѳтувја заседанѳејас јѳзѳдѳ
востѳмѳн.

СССР-лѳн 1938 во вѳлѳ
једѳнѳј государственнѳј
бјуджет јылыс доклад вы-
лѳ кыв бостѳ СССР-са фѳ-

тѳс шѳум: Сѳветскѳј Со-
циалистическѳј Республка-
јас Сојузлѳн 1938 во вѳлѳ
једѳнѳј государственнѳј
бјуджет јылыс правѳтелст-
воыс доклад кывзыны На-
ционалностјас Сѳветлѳн
да Сојузса Сѳветлѳн ѳтувја
заседанѳе вылын. Палата-
јасса бјуджетнѳј комѳссѳја-
јаслыс содокладјас кывзѳм
да бјуджет обсуздајтѳм
нѳдѳны торјѳн бѳд палата-
ын—Сојузса Сѳветын да
Националностјас Сѳветын.

Та вылын Националност-
јас Сѳветса мѳд сессѳјаѳн
первој заседанѳе пѳдлассѳ.

Депутат И. С. Хохлов
предложенѳе сертѳ Нацио-
налностјаслѳн Сѳвет прѳми-

тѳс шѳум: Сѳветскѳј Со-
циалистическѳј Республка-
јас Сојузлѳн 1938 во вѳлѳ
једѳнѳј государственнѳј
бјуджет јылыс правѳтелст-
воыс доклад кывзыны На-
ционалностјас Сѳветлѳн
да Сојузса Сѳветлѳн ѳтувја
заседанѳе вылын. Палата-
јасса бјуджетнѳј комѳссѳја-
јаслыс содокладјас кывзѳм
да бјуджет обсуздајтѳм
нѳдѳны торјѳн бѳд палата-
ын—Сојузса Сѳветын да
Националностјас Сѳветын.

Та вылын Националност-
јас Сѳветса мѳд сессѳјаѳн
первој заседанѳе пѳдлассѳ.

1938 ВОГА АВГУСТ 10-ѳд ЛУНГА ЗАГЕДАЊИЈЕЛѳН ДНЕВНЫК

Август 10 лунѳ Кремлын
востѳс Сѳветскѳј Социалистическѳј
Республикајас Сојузса
Верховнѳј Сѳветлѳн
мѳд сессѳја.

Кывзѳ 7 тѳлыс сајын—
СССР Верховнѳј Сѳветса
первој сессѳјаѳн истѳричес-
кѳј ужалан лунјасѳ, ыжыд
Кремлевскѳј дворец вылыс
ловѳис. Сетѳ локталѳсны
Сѳветскѳј Сојузлѳн став
местајассаѳ избранныкјас,
кодјас обогашцајтѳмѳс
государственнѳј ужлѳн
опытјасѳн. Татѳѳ, СССР-
лѳн столицѳн најѳ важѳсны
социализмлѳн вѳл замѳча-
телнѳј успехјас јылыс јѳ-
ѳрјас, кодјасѳс (успехјасѳѳ)
медѳдѳдѳс страна Верховнѳј
Сѳветлѳн первој сессѳја ѳѳ-
рын.

Бѳлшевицскѳј делѳвитѳ-
тѳн да организованностѳн
мунѳ сессѳја.

Август 10 лунѳ вѳлѳны
Сојузса Сѳветлѳн да На-
ционалностјас Сѳветлѳн за-
седанѳејас, кодјас мунѳсны
торјѳн. Сѳнѳ вѳлѳ вынсѳдѳ-
ма сорни-танторјас да прѳми-
тѳма шѳум: первој вопрос
куза—СССР-лѳн 1938 во
вѳлѳ једѳнѳј государственнѳј
бјуджет јылыс доклад
кывзыны палатајаслѳн ѳтув-
ја заседанѳе вылын август
10 лунса рытѳ.

7 час рыт кежлѳ СССР-
са Верховнѳј Сѳвет засе-
данѳејаслѳн зал тырѳс де-
путатјасѳн.

Прѳсутствујтѳны у на
гѳстјас—московскѳј фаб-

рикајасыс да заводјасыс
рабочѳјјас, наукаса, культу-
раса, искуствоса, Краснѳј
Армијаса да Војеннѳј Мор-
скѳј Флотса представѳтелјас.

Дипломатическѳј ложај-
сын—дѳпкорпусса предста-
вѳтелјас, паскыда предста-
витѳма сѳветскѳј да иност-
раннѳј пресса.

Правѳтелственнѳј ложа-
јасын петкѳдѳчѳны Сталин,
Молотов, Калѳнин, Каганѳ-
вич, Ворошилов, Мѳкојан,
Жданов, Жевов, Хрущев
јортјас, Верховнѳј Сѳвет
Презѳдиумса шленјас да На-
роднѳј Комѳссарјас.

Торја воодушевленѳеѳн
да кывылдунѳн депутатјас
да гѳстјас прѳветствујтѳны
Сталин јортѳѳ, партијаса да
правѳтелствоа руководѳ-
телјасѳс. Ыжыд зал куза
дугдывлытѳг кылѳны апло-
дѳсментјаслѳн гым да пом-
санѳс помѳзыс мунѳны:
„Сталинлы ура!“, „Мѳд
оластѳ мѳјан вожд да учѳтел
Сталин!“—гора радостнѳј
прѳветѳтѳвѳејас Сѳветскѳј
Сојузса народјас кыв вы-
лын.

Кор лѳналѳ аплодѳсмент-
јас, председатѳлствујтыс—
Сојузса Сѳветлѳн председатѳл
депутат А. А. Андрејев
Сојузса Сѳветлыс да На-
ционалностјас Сѳветлыс
ѳтувја заседанѳејас јѳзѳдѳ
востѳмѳн.

СССР-лѳн 1938 во вѳлѳ
једѳнѳј государственнѳј
бјуджет јылыс доклад вы-
лѳ кыв бостѳ СССР-са фѳ-

наисјас куза Народнѳј Ко-
мѳссар А. Г. Зверев јорт.

Ыжыд вынѳмѳјеѳн сессѳја
кывзѳ Зверев јортлыс док-
лад, кодѳ тырѳма Сѳвет-
скѳј Сојузса овмѳс да кул-
тура зорѳзалѳм јаркѳј лыд-
паѳјасѳн да фактјасѳн.

Зверев јорт подрѳбнѳја
характерѳзѳрујтѳ Сѳветскѳј
Сојузлыс 1938 во вѳлѳ
бјуджет да заклучајтѳгас
торјѳн сувтлѳ страналѳн
Оборона разѳдел вѳлѳ. Сѳјѳ
напоминајтѳ фѳшистскѳј
странајаслѳн помтѳм про-
вокационнѳј проѳскјас јы-
лыс, кодјас злѳны панны
СССР-кѳд војна, наѳн
вооружѳнѳејас бѳшѳнѳја
кывѳдѳм јылыс, кодыс пе-
тѳны социализмлѳн великѳј
страналыс обороннѳј вын
став мерајасѳн јѳнѳѳѳм-
лѳн коланлунјас. Такѳд јѳ-
тѳдын Сојузлѳн 1938 во
вѳлѳ государственнѳј бјуд-
жет страналыс оборонѳпо-
собност јѳнѳѳѳм вѳлѳ
предусматрѳвајтѳ ассѳгно-
ванѳе 27 мѳллярд шѳјт.
СССР-са Верховнѳј Сѳвет-
лѳн сессѳја, ассыс ѳѳѳре-
нѳјесѳ бурнѳј аплодѳсмент-
јасѳн выражајтѳмѳн, прѳ-
ветствујтѳ финансјас куза
Народнѳј Комѳссарлыс за-
јавленѳјесѳ. Нѳпѳѳѳѳѳѳѳ
Рабоче-Крѳстанскѳј Крас-
нѳј Армија да Војенно-Мор-
скѳј Флот чест куза де-
путатјас вѳчѳны пѳѳ овацѳја.

Зверев јорт доклад ѳѳ-
рын заседанѳе пѳдлассѳ.
(ТАСС)

Кор лѳналѳ аплодѳсмент-
јас, председатѳлствујтыс—
Сојузса Сѳветлѳн председатѳл
депутат А. А. Андрејев
Сојузса Сѳветлыс да На-
ционалностјас Сѳветлыс
ѳтувја заседанѳејас јѳзѳдѳ
востѳмѳн.

СССР-лѳн 1938 во вѳлѳ
једѳнѳј государственнѳј
бјуджет јылыс доклад вы-
лѳ кыв бостѳ СССР-са фѳ-

жет рассматрѳвајтѳгѳн. Де-
путатјаслѳн да гѳстјаслѳн
ш у м ѳ ѳ аплодѳсментјас
улын сѳјѳ медвоѳ пасѳѳ,
(Помѳѳ вѳзѳѳ 2-ѳд листѳ.)

СОЈУЗСА СѳВЕТЛѳН 1938 ВОГА АВГУСТ 11-ѳд ЛУНГА ЗАГЕДАЊИЈЕ

Август 11 лунса асылын
Сојузса Сѳветлѳн мѳд засе-
данѳе вылын заводѳчѳс
СССР-лыс 1938 во вѳлѳ
једѳнѳј государственнѳј
бјуджет обсуздајтѳм.

Бјуджетнѳј комѳссѳјаѳн
содоклад вѳлѳ кыв сетѳѳ
депутат И. И. Гидоровыс.
Гидоров јорт подрѳбнѳја
јѳртѳ кушѳм уж вѳчѳс
Бјуджетнѳј комѳссѳја бјуд-

жет рассматрѳвајтѳгѳн. Де-
путатјаслѳн да гѳстјаслѳн
ш у м ѳ ѳ аплодѳсментјас
улын сѳјѳ медвоѳ пасѳѳ,
(Помѳѳ вѳзѳѳ 2-ѳд листѳ.)

жет рассматрѳвајтѳгѳн. Де-
путатјаслѳн да гѳстјаслѳн
ш у м ѳ ѳ аплодѳсментјас
улын сѳјѳ медвоѳ пасѳѳ,
(Помѳѳ вѳзѳѳ 2-ѳд листѳ.)

СССР-са первой созыва Верховноў Сөветлөн мөд сессия

Информационноў жуөртөмјас

СОЈУЗСА СӨВЕТЛӨН 1938 ВОГА АВГУСТ 11 ЛУНГА ЗАГЕДАҢИЈЕ ЈЫЛЫГ ЈУӨРТӨМ-ЛӨН ПОМ

мыј 1938 во выло јединој государственной бюджет, кодоо представитома правительствон, тырвыјо лосалдо страналыс индустриализација дело выло, ужалыс јозлыс материальной да культурној уровень кыподоом да советској государственной обороноспособност јонмодоом выло максимум средствојас мобилизуютны коланлун јылыс большевистској партијалон да советској правительствон политикакодо да решенијаскодо.

Сидоров јорт сувтло бюджетлөн доходној јукдн выло, коди содо 20 миллиард шайт дорыс унжык выло. доходлөн главној источникдн јавлајтчоны общественој социалистическој овмодсыс доходјас. Овмодлөн общественој сектор сето бюджетлөн доходдо 90 процент дорыс унжык. Тајо характеризуют мијан странаын социализмыс неуклонноја быдмом.

Бюджетлөн расходној јукддо вужомон, Сидоров јорт вистало, мыј Правительство учтитис став колана государственной потребности да правлноја определитис средствојас расходуютмомыс направленије. Бюджет куза расходлөн медреса ыжыд статта—сидо народној овмодс выло затратајас. Тајо воын сидо цел выло ассигнујтчо 47212 миллиард шайт колдм вокдд сравнитом серти 20 процент выло унжык. Капиталној строительство выло пунктм гырыс средствојас муноды кустовој стројкајас выло. 1938 воын должен лоны пыртма эксплуатацијао выл основној фондјас, примерно, 40 миллиард шайт выло.

Конкретној фактјас вылын докладчик петкодо, кушомо содисны ассигнованијас сокыд промышленност, пишевој, оборонној промышленности да земледелије наркоматјас куза, да кор сидо јозсдо Оборона да Военно-Морској Флот наркоматјас куза ассигнујтом лыдпасјас—27044 миллиард шайт, залын кыптоны пос аплодисментјас.

Расходлөн мөд ыжыд статта—социально-культурној меропријатиејас выло затратајас. Тајо раздел куза намечаютчыс расходуютны 31 миллиард шайт. Татчоко содтыны средствојас, коджас лесдоны профсоюзјаслы, кооперативној да общественој организацијаслы культурној целјас выло, то социально-культурној меропријатиејас выло затратајаслөн общој суммаыс таво вевтыртдо 42 миллиард шайт. Бюджет куза

тајо расходјасыс обеспечиваютны СССР-са гражданылыс величашој правојас, коджасдо гижомо Сталинској Конституцијао: образованије выло право, шојччом выло право, пырслун дырји да трудоспособност воштан случајасын материальной обеспеченије выло право.

— Бюджетној комиссија дејателноја видлалис Союзса бюджетлыс доходној да расходној јукдн быд республика куза да вчис асыс заключеније,—вожд вистало Сидоров јорт.—Тајо ужны примитисны участие не сомын бюджетној комиссијас шленјас, но комиссијаон привлекитом депутатјас—наркоматјасса работникјас.

Расчетјас тшщательноја проверитом борын да најдо обоснујтом борын,—вистало Сидоров јорт,—бюджетној комиссија аздо позанаон кыподоны доходјас пишевој промышленности наркомат, местној промышленности наркомат, спичечној промышленности, наркомлес системајас куза оборотыс налогјас кыподоом, населенијелыс вкладјас привлекитом да с. в. счот весто 1594,8 миллиард шайт выло. Расходној јукднын бюджетној комиссија предлагајт торјодны ассигнованијејас Наркомтажпромы, Наркомземлы да мукдоткымын наркоматјаслы.

Став тајо содтодјаско да измененијаско арталом борын Союзса 1938 во выло государственной бюджетлөн расходној јукдн составлајтдо 125.278.993 сурс шайт да доходној јукдн 126.778.993 сурс шайт.

Мијан бюджет, кыди зеркалоын петкодо, народ вьсна да сылөн материально-бытовдој да культурној запросјас вьсна Ленин—Сталин партијалыс да Советској правительстволыс ыжыдыс-ыжыд тьжысбмсо,—помало асыс докладсдо Сидоров јорт.—Со мы вьсна став уна миллионној советској народ семдо радејтомон, доверијеон да преданностон относитчоны Советској правительство динь, большевистској партија динь, став ужалыс јозлөн баф, друг да учитель Сталин јорт динь.

депутатјас да гьстјас тајо кывјаско встречајтчы гора, дырнужалана аплодисментјасон.

Та борын заводитчонь СССР-лөн 1938 во выло государственной бюджет јылыс доклад куза сорнијас.

НАЦИОНАЛЬНОСТЈАС СӨВЕТЛӨН 1938 ВОГА АВГУСТ 11-өд ЛУНГА ЗАГЕДАҢИЈЕ ЈЫЛЫГ

Август 11-өд лундо, 6 час рытын, Кремлын, СССР-са Верховној Сөветлөн заседанијејас залын, воли Национальноствјас Сөветлөн мөд заседаније.

Председательствуйто Национальноствјас Сөветса председател депутат **Н. М. Шверник**.

Национальноствјаслөн Сөвет сорнитанторјаслөн первој пункт куза—СССР-лөн 1938 во выло јединој государственной бюджет јылыс доклад Национальноствјас Сөветлөн Бюджетној комиссијас председател депутат **И. С. Хохловлыс**.

Бюджетној комиссијалөн

НАЦИОНАЛЬНОСТЈАС СӨВЕТЛӨН 1938 ВОГА АВГУСТ 13-өд ЛУНГА ЗАГЕДАҢИЈЕ ЈЫЛЫГ

Август 13 лундо, 6 час рытын, Кремлын, СССР-са Верховној Сөветлөн заседанијејас залын, воли Национальноствјас Сөветлөн којмод заседаније.

Председательствуйто Национальноствјас Сөветса председател депутат **Н. М. Шверник**.

Сорнитанторјасын СССР-лөн 1938 во выло јединој государственной бюджет јылыс доклад куза сорнијас.

Пренијејасын выступајтисны депутат **М. А. Бурмищенко** (Мајкопској сиктса округ, Адыгејској автономној област), **А. М. Алиев**

содоклад борын Национальноствјаслөн Сөвет вуждо СССР-лөн 1938 во выло јединој государственной бюджет јылыс доклад куза сорнијас.

Пренијејасын выступајтисны депутат **Н. А. Булгакин** (Московској городској округ, РСФСР), **С. Г. Хаштанрија** (Гагринској округ, Абхазској АССР), **М. В. Кулагин** (Слуцкој округ, БССР), **Ш. А. Арутуян** (Микоянској округ, Армјанској ССР) да **Г. А. Фиминхаметов** (Новошешминској округ, Татарској АССР).

Та вылын Национальноствјас Сөветлөн мөд заседаније тупкысдо.

(Сулфунској округ, Нахичеванској АССР), **А. Г. Смагин** (Сталинабадској городској округ, Таджикској ССР), **М. Г. Ибрагимов** (Бакчисарајској округ, Крымској АССР), **М. М. Юлдашев** (Узбекској ССР), **Р. К. Ибрагимов** (Мелеузовској округ, Башкирској АССР), **А. Г. Тахтаров** (Махач—Калинској городској округ, Дагестанској АССР) да **С. Атлиев** (Чаржоуској сиктса округ, Туркменској ССР).

Та вылын Национальноствјас Сөветса мөд сессиялөн којмод заседаније тупкысдо.

Национальноствјас Сөветлөн 1938 вога август 14-өд лунса заседаније јылыс

Август 14-өд лундо, 6 час рытын, Кремлын, СССР-са Верховној Сөветлөн заседанијејас залын, воли Национальноствјас Сөветлөн мөд заседаније.

Председательствуйто Национальноствјас Сөветса председател депутат **Н. М. Шверник**.

Сорнитанторјасын СССР-лөн 1938 во выло јединој государственной бюджет јылыс доклад куза пренијејас.

Пренијејасын выступајтисны депутат **И. Г. Краснов** (Цивилској округ, Чувашској АССР), СССР Госпланса председател **Н. А. Вознесенский** јорт да депутат **А. Казакпаев** (Акмолинској округ, Казахској ССР). Казакпаев јорт асыс речсдо вистало казахској кыв вылын; сылөн речыс вуждчысдо роч кыв выло.

Сорнијас помасом борын Национальноствјаслөн Сөвет кывзо докладыс—СССР-са финансјас куза Народној Комиссар **А. Г. Зверев** јортлыс да содокладчиклыс—Национальноствјас Сөветлөн Бюджетној Комиссијас председател де-

Национальноствјаслөн Сөвет тајо предложенијесдо примито отсодгласон.

Национальноствјаслөн Сөвет статтајас куза лыдфанпородокдн отсодгласон вынсоддо статтајас, а та борын и ставнас „1938 во выло Советској Социалистическој Республикајас Союзлөн јединој государственной бюджет јылыс закон“.

депутат **А. П. Вершков** предложеније серти Национальноствјаслөн Сөвет примито шум: „СССР-са, сојузној да автономној республикајасса судоустројство јылыс положеније“ проект куза доклад кывзыны Союзса Сөветлөн да Национальноствјас Сөветлөн отуваја заседаније вылын.

Та вылын Национальноствјас Сөветса мөд сессиялөн мөд заседаније тупкысдо.

Колхозној уждн вескодлоны омөла

„Красныј пут“ (Захар-Вансикт) колхозса вескодлысдо вежыс **У. И. Семјашкина** колхозној уждн вескодло омөла. Колхозса вескодлыс Филлипов јорт отсутствуйтгон сидо колхозној руководствон ез справитчы. Семјашкина јортлы колдо воли регыдја кадн весавны картофел, но сидо тајос провалитис сы понда, мыј ез торјод колана вниманије тајо уж динас, а полеводство куза бригадир зик ез тьжыс аслас непосредственној уж јылыс.

Сиджод „Красныј пут“ колхозлөн омөла ужалитурун идралдоны животноводческој бригада. Август 12-өд лун кежло турун пунктма наон воли сомын-на 70 јур. Колхозса завхоз **А. М. Хатанчејский** јорт колхозној ембур динь относитчо халатноја. Они дофјас используютны јујасын пос места да арын дофјас бара оз куттырмыны.

Колхозник

Английская невмешательская карусель.

ПАРТІЈНОЉ ОЉЉ

Резервкѡд омѡла ужалѡны

ВКП(б) Цк-лѡн феврал-ко-мартовскѡй пленум да талін јортлѡн історіческѡй оклад бѡрын рајонса партіјнѡй організація нуѡдіс ужыд уж ассые радјасѡ роцкістско-бухарінскѡй да уржуазно - націоналістическѡй, фашістскѡй агентјасые ресалѡм куза. Кыптис революціоннѡй бѡітелностыс партіјаса быд шленлѡн да кандіатлѡн, јонміс партіјнѡй організаціалѡн беспартіјнѡй массакѡд јітѡдыс, бѡдчымѡнја быдміс агітаціонно-массѡвѡй уж. РСФСР-са да Комі АССР-са Верховнѡй Сѡветѡ бѡрјымнѡй ресѡмјас дырјі непартіјнѡй большевікјас піыс выдвінітісны да сјасѡн выл агітаціонјас да пропагандістјас, коджас петкѡдлісны Ленін-Сталін партіја фелѡлы ассыныс преданностѡ.

Гѡгѡрвоана, мыј сіѡ первѡчнѡй парторганизаціјаслѡн, коджас јонжыка ужалісны беспартіјнѡй актївкѡд, сылѡн і соѡ радјасыс. Напрїмер, НКВД-са первѡчнѡй парторганизація (парторгыс Резегов) кандіатѡ прїмітѡма 1 мортѡс да регуларнѡја мунѡ комсомолецјаскѡд да сочувствујушѡјјаскѡд велѡдѡм. Но абу став первѡчнѡй парторганизаціјасын ташѡм ужыс.

Ставѡ рајонса парторганизаціасын партіја прїмітѡма 29 мортѡс, на піыс партіјасыа шленјасѡ кандіатјас-

сѡн 25 мортѡс. Консерв заводса первѡчнѡй партіјнѡй організація (парторгыс Кодањев јорт), кодлѡн быдмѡм вылѡ ем ыжыд база, но прїмітіс сѡмын ѡтї мортѡс.

Рајонса парторганизація пѡвсын емѡс і сещѡм первѡчнѡй парторганизаціјас, коджас партіјалыс радјасѡ соѡтѡм куза немтор езна вѡчны. Сещѡмјасыс: рајсоюзса парторганизація (парторгыс Осташев), рајісполкомса (парторгыс Хозанов).

Быд партіјнѡй організаціалѡн, сіѡ-кѡ нуѡдѡ комсомолецјаскѡд, сочувствујушѡјјаскѡд да беспартіјнѡй актївкѡд быдлунја уж, ем став позанлуныс, медым тѡдмавын мортѡс, медым бѡрјыны најѡс партіја радѡ, коджас збылыс достојнѡдѡс новѡдѡлыны коммуністическѡй партіја шленлыс званїјесѡ. Но бедаыс сыны, мыј торја організаціјасыа резервкѡд оз ужавны. Напрїмер, Војаса первѡчнѡй парторганизаціасын сулалѡ 3 сочувствујушѡј, но накѡд некушѡм уж оз мун, најѡс партіјаѡ прїмітѡм куза.

Быд первѡчнѡй партіјнѡй організаціјасыа долженѡс большевістскѡја бѡстсыны рајонса партіјнѡй собрانیелыс решенїјесѡдѡ олѡмѡ пѡртѡмѡ да партіјаѡ прїмітѡм куза уж пуктыны колана ногѡн.

ВКП(б) радјасѡ Ленін—Сталін партіјалы преданнѡй јѡзѡс прїмітѡм мунѡ назѡн

Ленінскѡй комсомол воѡдѡ большевістскѡй партіјаѡн сувтѡдѡма зев кывкутана да бѡевѡј мог—дастны комсомолецјасѡс да комсомолкајасѡс партіјаѡ пырѡм вылѡ, комсомолскѡй організаціјасые медбурјасѡд бѡрјѡмѡн.

Но первѡчнѡй комсомолскѡй організаціјасыа тајѡ ужас кутчысѡны зев-на назѡн. Окрісполком берѡса комсомолскѡй організаціасые ВКП(б) радѡ прїмітѡма јанвар тѡлысѡн сѡмын-на ѡтѡдѡс. Ленінскѡй комсомолѡ прїмітѡма 10 мортѡс. Омѡла мунѡ полїтучеба. ВКП(б) історїја ізучајтѡм куза кружок оз-нїн ужав 2-3 тѡлысјасѡн. Ужалѡ ѡтї кружок полїтграмота сертї, кытчѡ

шымыртѡма новїчокјасѡс. Партіјаѡ прїмітѡм разрешїтѡмсањ рајоннѡй комсомолскѡй комїтетѡ партіјаѡ пырѡм вылѡ рекомендаціја корѡм јылыс комсомолецјасѡн вѡлі 29 шыѡдѡчѡм. Тајѡ шыѡдѡчѡмјасѡд рајоннѡй комїтетѡн вѡлі відлалѡма да сѡталѡма рекомендаціјасыа. Та лыдыс первѡчнѡй партіјнѡй організаціјасыѡн ВКП(б) радѡ прїмітѡма 22 мортѡс.

Колѡ пасјыны, мыј ѡткымын партіјнѡй організаціјасыа јона нужѡдѡны партіјаѡ пырѡм јылыс комсомолецјасые материалјас відлалѡмѡн, а сіѡ-жѡ тырмытѡма ѡтсасѡны комсомолецјасые рекомендацїасѡс корѡмын.

Асланыс ужѡв петкѡдлѡвы бур резултатјас

Петрун сіктѡветуѡвса колхозјасын торја колхознїкјас турун пуктѡмын ужалѡны сѡлѡмсањ да петкѡдлѡны ужлыс бур резултатјас. „Большевік“ колхозыс косїлшїк П. А. Канев ужсѡ вѡчѡ добротественнѡја. Лунса нормасѡ тыртѡ век 120-150 прѡцент вылѡ. Ленін нїма колхозыс зорѡдјасыс М. Н. Бѡлајев зорѡдјасѡдѡ вѡчѡ бур качест-

воѡн. Лунса нормасѡ тыртѡ 100-120 прѡцент вылѡ.

Тајѡ-жѡ колхозыс торја скѡтнїцајас да телатнїцајас асланыс ужын петкѡдлѡны бур прїмерјас. А. М. Артејева вожынја удојнѡй план тыртїс 102 прѡцент вылѡ. Телатнїца А. М. Ануфрїјева кукањјас быдтѡм куза Ленїн нїма колхозын петкѡдліс медѡа бур резултатјас. **Ануфрїјев.**

Сѡветскѡй Сојузса карјасын

Сѡмок вылын: Астрахан карын гѡжса театр.

ХУЉІГАНСТВОКѡД ТЫШКАГАН МЕРАЈАС ЈЫЛЫГ

СѡВЕТЈАСЛѡН ПЕЧОРСКѡЈ ОКРУЖНѡЈ ІСПОЉНІТЕЉНѡЈ КОМІТЕТ ПРЕЗІДУМЉЉН ОБЈАЖІТА НА ШУѡМ 1938-ѡд во август 9-ѡд лун

Хуліганствокѡд тышкасѡм могыс РСФСР-са ВЦК-лѡн да СНК-лѡн 1938 во март 30 лунса шуѡм подув вылын сѡветјаслѡн Печорскѡй окружнѡй ісполнїтелнѡй комїтет шуѡ:

1. Воспретїны ташѡм озорнѡй дејствїејасыа, коджас јїтчѡмаѡс ѡбщество дїнѡ јавѡ неуваженїекѡд, гражданалыс покој да ѡбщественнѡй порадокјас нарушајтѡмкѡд:

а) ѡбщественнѡй пользовањїе местајасын спїртнѡй напїтокјас јуѡм кытї: улычајас да площадајас вылын, учрежденїејасын да сіѡ театрјасын да клубјасын, кѡнјасын оз імеїтчыны спїртнѡй напїтокјас вузалѡм вылѡ буфетлѡн спеціалнѡй разрешенїејасыа.

б) ѡбщественнѡй местајасѡд, кытї напрїмер, улычајас вылѡ, садјасѡ, театрјасѡ, клубјасѡ, учрежденїејасѡ да с. в. јуѡм јурѡн јавлајтѡм.

в) ѡбщественнѡй пользовањїелѡн местајасын нецензурнѡй, відчан кывјасѡн сорнїтѡм, сы вылѡ індытѡм местајасын јестественнѡй надѡбностјас вѡчѡм да мукѡд.

г) Торја гражданајаслѡн імушествојасые панї д вескѡдѡм озорнѡй, хуліганскѡй дејствїејасыа, коджасѡ абу уложїтѡма уголовнѡй кодекслѡн 274 статѡа прїзнакјасѡн, напрїмер: паскѡмјас вылѡ вајасѡн да најтѡн резѡм, сѡлалѡм да сіѡ возѡ.

д) Озорнѡй хуліганскѡй дејствїејасыа, коджас сѡктѡ-

дѡны улычајас вывтї ветлѡм кытї: кокувјасѡ бѡдјас да пошјас шыблалѡм, москїјас вылѡ гезјас нужѡдѡм да мукѡдјас.

Тајѡ ѡбјазателнѡй шуѡмсѡ нарушајтѡмјасыс адміністратївнѡй порадокн пуктысѡны ташѡм взысканїејасыа:

Взысканїе-кѡ пуктысѡд рајісполкомјасѡн штраф 100 шајтѡз лїбѡ тѡлысѡз срокон мырдѡна ужѡ, а взысканїе-кѡ пуктысѡд сіктѡветјасѡн 10 шајтѡз штраф лїбѡ 5 лунѡз срокон мырдѡна ужѡ.

Прїмечанїе: Тајѡ ѡбјазателнѡй шуѡмсѡ торја нарушїтелјасыа вылѡ фелѡјас, коджаслы сіктѡветјасѡн прїмітан мерајас, кушѡм размерјасын імеїтѡны право најѡ налагајтны, прїзнајтчысѡны тырмытѡмѡн, долженѡс мѡдѡсыны адміністратївнѡй взысканїејасыа наложїтѡм куза рајісполком берѡса комїссїјасыѡ.

Тајѡ шуѡмыс пырѡ вынѡ: Усаын тајѡ шуѡмсѡ газетын јѡдѡдан лунсањ да мукѡд местајасын 15 лун бѡрын сіѡ газетјасѡд полүчітѡмсањ, кѡнї јѡдѡдѡма тајѡ шуѡмсѡ.

Тајѡ ѡбјазателнѡй шуѡмыс распрострањатчысѡд Печорскѡй округса став терїторїја вылѡ да дејствїутѡ ѡтї во чѡж.

Окрїсполкомса председателлыс ѡбјазанностјас нуѡдыс **Мїшарїн.**

Окрїсполкомса секретарлыс ѡбјазанностјас нуѡдыс **Фѡтїјева.**

КЫТІ КОСТЫНЫ ЗЕРА КАДѡ КѡРЫМ

Турун пуктан кампанїе дырјі мог быд колхозлѡн ідравны бур качества кѡрым да тырмѡдны кѡрымѡн ѡбѡбщствїтѡм стафѡдѡс, а сіѡ-жѡ колхознїкјасые, коді імеїтѡд лїчнѡй пользовањїе улын.

Медѡа кывкутана ужѡн турун пуктїгѡн лыдысѡ кѡрым костѡм. Мїјан кліматическѡй условїејасын гѡжѡмын вывтї уна уѡѡ ѡсафѡк. Та могыс колѡ кужны костыны турунсѡ зера кадѡ. Ташѡм повѡдѡаас турун колѡ кыпѡдны вешалкајас вылѡ да паскѡдны, сек сіѡ тѡлалѡ да космѡ дажѡ зерїгѡн. Вешалкајас вылын турунсѡ оз сісы, оз плеснајт, а медѡасѡ сіѡн бур, мыј пїтателнѡй вешествојасыс турунлѡн оз вошны.

Кор мї вешалкајас вылѡ ѡшѡдлам турун колѡ помїтны: турун мед ез вѡв влажнѡй, коді кујлѡма-нїн ескѡн 1-2 суткї му вылын да небѡма. Турун вылын мед ез вѡв нї ѡтї капла роса, нї ѡтї капла зер. Ташѡм турунсѡ, мед вешалкајас вылѡ ѡшѡдны, колѡ зера кадѡ бѡрјыны сещѡм момент, кор лѡлывлѡ кымѡрјаслѡн коласјас. Сек туруныс воштас ердвыв влагасѡ. Та бѡрын сіѡ поѡз куртны да ѡшны вешалкајас вылѡ.

Вешалкајас вѡчѡдны разнѡй формадн. На пышкыс медѡа распрострањїтѡма ізгѡрод формаа вешалка. Сїѡ вѡчѡсѡ со кушѡм погѡн: муѡ кодіѡны да сувтѡдѡдны столбјас жужданас 3,5,4 метра, кызаѡн 12-15 сантїметра. Кык столблѡн растојанїеыс ѡта-мѡдыскѡд 2-2½ метр. Столбјасѡ кыкнан бокјасыа пуктысѡны поперечнїкјас да нужѡдѡны пошѡсјас (жерї), кузѡтанас 4,5-5 метр. Турунсѡ колѡ ѡшны шылыд слѡјѡн, мед зер војтјасыс ісковтїсны вывтыс. Турунлѡн пластыс вешалка вылын колѡ лоны 60-70 сантїметр. Вешалкајаслѡн помјасѡд колѡ расположїтны лунсањ војвылѡ. Кык-кујїм нефел мыстї, а то і вожык турун зїкѡз космѡ.

Зера арјасын тајѡ спѡсѡсѡд мїјан рајонса колхозјасы колѡ паскыда практїкујтны. Справкајасѡн шыѡдчыны Участкѡвѡй агрономјас дїнѡ, зоотехнїкјас дїнѡ да Рајзѡд.

Рајзѡса старшѡй зоотехнїк **Фѡдоровскїј.**

Стахановецјас да ударнїкјас вѡсна оз тѡждысны

„Пїонер Севера“ (Конѡцбор сіктѡвет) колхозыс колхознїца комсомолка **Ката Кожевїна** турун пуктан ужјас вылын ужалѡ прїмернѡја. Август 5-ѡд лунѡ Кожевїна бѡстїс 2,1 трудѡфѡн. Но сіѡ не сѡмын ужалѡ турун пуктан ужјас вылын прїмернѡја. Колѡм во тѡвнас Кожевїна ужалїс лесозагѡтовка вылын

кыскасыѡн, кѡнї петкѡдліс стахановскѡй ужлыс обраѡецјас.

Турун пуктан ужјас вылын стахановскѡй ужлыс бур обраѡецјас петкѡдлѡны сіѡ-жѡ **Канева Степанїда Јегѡрјевна.** Сылы сѡмын-на 16 арѡс, но ужалѡмѡн некодыс оз колчы. Кїѡн ышкѡмын лунса нормасѡ тыртѡ соѡтѡдѡн. Јурасѡмын

30 јур местаѡ јуралѡ 34 јур да унжык.

Колхозын емѡе-на бура ужалысјас, но колхозса јуралыс Шомѡсов стахановскѡй двїженїе паскѡдѡм вѡсна оз тѡждыс, а мѡдарѡ, пѡдтѡ сіѡсѡ. Стахановскѡй уж паскѡдѡм вылѡ некушѡм условїе абу сѡздајтѡма.

Фѡдоровскїј.

МАТЫСА КАДӨ УЖАЛЫГ ЛӨЗ ПӨВСЫН БЕГЕДАЈАСЛӨН ПРИМЕРНӨЈ ТЕМАЈАС

14. Испанскөй народ-лөн фашистскөй мјатеж-никјаслы да италјанскөй интервентјаслы паныда героическөй тыш.

Испанскөй народлөн итало-германскөй интервентјаслы да најо агентјаслы—фашистскөй мјатежникјаслы паныда тышлы 2 во. Испанијаын фашистскөй интервентјаслөн эверствојас. ПОУМ—фашизм троцкистскөй агентуралөн провокационнөй пораженческөй дејателност. Итало-германскөй фашистјаслөн испанскөй народсө закабалитны да Пиринејскөй полуостровсө мир јукөм вөсна выл војналы плацдармөн лөсөдны зилөм. Англијскөй консерваторјаслөн да французскөй реакционнөй буржуазиялөн политика—итало-германскөй интервентјаслөс поощрајтан политика. СССР бокса и испанскөй героическөй народлы моральнөй отсөг. Испанијаын компартия—антифашистскөй народнөй фронтлөн ведушичөй руководищөй вын да цементуруищөй јадро. Нароннөй фронт јонмөдөм—республиканскөй Испанија победалөн залог. Сталин мјатежникјаслы да интервентјаслы паныда испанскөй народ тышлөн международнөй төдчанлун јылыс. Советскөй народ да республиканскөй Испанија.

15. Китајскөй народ-лөн јапонскөй захватчикјаслы паныда тыш.

Китајскөй народлөн јапонскөй империалистјаскөй волатышлөн итојас. Јапонскөй захватчикјаслы отпор вылө китајскөй народсө сплотитан делдын китајскөй компартиялөн роль. 8-өд народно-революционнөй армиялөн операцияјас. Китајын партизанскөй движеніелөн паскыд размах. Јапонскөй агрессиялы сопротивлөтчөм котыртөмын успехјас. Китајскөй троцкистјаслөн подрывнөй уж. Јапонцјаслөн Китајын эверствојас. Германиялөн да Италиялөн позиция. Англиялөн, СШАлөн да Франциялөн јапонскөй агрессия динө позиция. СССР-лөн позиция. Советско-китајскөй договор. Јапонскөй захватчикјаслы паныда Китајскөй народ тышлөн международнөй төдчанлун.

16. Чехословакия германскөй фашизмлөн ускөдчан угроза улын.

Чехословакиялөн территория, населеніе, экономика, политическөй устройство да националнөй состав јылыс общөй даннөјјас. Германскөй фашизмлөн Чехословакия вылө ускөдчан угроза. Чехословакияын германскөй фашизм агентјаслөн—генлейновецлөн провокационнөй дејствијејас.

Чехословакияын коммунистическөй партия—германскөй фашизм да сјө агентјас (генлейновецјаслөн) захватическөй попыткајаслы сопротивлөтчөм чехословацкөй народсө котыртыс. Чехословацкөй реакционнөй партияјаслөн Генлейнөс поддејживајтөм. Взаимнөй отсөг јылыс Франко-Чехословацкөй да Советско-Чехословацкөй пактјас. Англијскөй консерваторјаслөн политика германскөй фашизмлы отсөган политика. Чехословацкөй вөпросын СССР-лөн позиция. Литвинов јортлөн интервью.

17. Фашистскөй војнаөзтысјаслөн блок.

Коминтернкөд тыш вылө Германиялөн да Япониялөн согласіе (кытчө отласис и Италия). Фашистскөй агрессорјас блоклөн анти-советскөй характер, кодө отшөщ направитөма и буржуазно-демократическөй странајаслөн интересјаслы паныд. Агрессорјаслөс поощрајтана англијскөй политика. Германиялөн, Япониялөн да Италиялөн нацияјаслыс Лигаөс взорвитны да агрессорјаслыс кјассө тырвыјө разны зилөм. Налөн коллективнөй безопасность идејајаслы паныда тыш. Нацияјас Лигалөн дејственност вөсна да агрессорјас динө нацияјас Лига уставлыс 16-өд параграф применајтөм вөсна советскөй дипломатиялөн тыш.

18. Мјан Краснөй Армия да Војенно-Морскөй Флот.

СССР—мирлөн оплот. Ленин да Сталин СССР ортыса политика подувјас јылыс. СССР-лөн аслас советјаскөд взаимотношеніе. Војеннөй опастностлөн кык очаг да СССР вылө ускөдчан угрозајас бөдөм. Комсомолскөй пропагандист Иванов јортлы Сталин јортлөн вочакыв. Капиталистическөй кышалөм да СССР-лыс оборонеспособност, Краснөй Армиялыс, Војенно-Морскөй да Воздушнөй Флотлыс вын став мерзјаслөн јонмөдөмын мојас. Краснөй Армиялөн капиталистическөй армияјас динөс торјалөм. Сталин Краснөй Армиялөн кујим особенностјас јылыс. Краснөй Армия—мирын зик өтө армия, кодө пользујтчө став политическөй да гражданскөй правојаслөн. Краснөй Армиялөн сознательнөй дисциплина. Социалистическөй индустриялөн успехјас да Краснөй Армия техникаскөй оснащенностлөн быдөм. СССР лыс оборонеспособност јонмөдөм могыс Обороннөй промышленностлыс да Војенно-Морскөй Флотлыс комиссариатјас создајтөмлөн төдчанлун. Ворошилов јорт Краснөй Армиялыс вынјөр јонмөдөм мојас јылыс. Молотов јорт

вына Војенно-Морскөй Флот лөсөдөм коланлун јылыс. Осоавиахимөс јонмөдөмлөн мојас.

19. Советскөй авиация да герој-лотчикјас јылыс.

Советскөй лотчикјаслөн блестящөй подвигјас, кодјас позанаөс сөмын социализм странаын: Чкаловлөн, Байдуковлөн да Белаковлөн Москва—Удд ді маршрут куза пуксывылөтө лебөдөм; Војвын полус вылө воздушнөй экспедиция; Чкаловлөн, Байдуковлөн да Белаковлөн, Громовлөн, Жумашевлөн да Данилинлөн Москва—Војвын полус—США маршрут куза пуксывылөтө лебөдөм; Коккинакөдө да Бр'анфинскөдө Москва—Владивостоклөн район трасса куза өтөк суткөдө пуксывылөтө лебөдөм; војеннөй лотчикјас Осипенколөн, Ломаколөн да Расковалөн Севастополь—Архангелск маршрут куза блестящөй лебөдөм. Мјан лотчикјаслөн героизм да патриотизм. Сталин советскөй лотчикјас јылыс. Социалистическөй рөфинаөс дорјөмын советскөй авиациялөн төдчанлун. Производствеыс орөдчывтө лотчикјаслыс кадрјас гөтовитөмын да противовоздушнөй химическөй оборонаө населеніелыс паскыд массаөс велөдөмын мојас. Август 18 лун—авиациялөн лун. СССР-лыс воздушнөй оборона јонмөдан делдын авиация лунлөн төдчанлун.

20. Советскөй патриотизм јылыс.

СССР—Став мирса ужалыс јөзлөн отечество. Бөрдөколөм царскөй Россияөс—„народјаслыс турмаөс“—большевикјаслөн воыинмуныс, независимөй, культурнөй, индустриалнөй странаө портөм, көнө абуөс ужтөмалысјас, абу эксплуатация, көнө „овны лоі лөсыджык, овны лоі гажажык“ (Сталин). СССР-са ужалыс јөз—аслас великөй, вынјөра социалистическөй рөфиналөн пөс патриотјас. Мјан рөфинаса медбур пијанлөн—героическөй пограничникјаслөн, лотчикјаслөн, мор'акјаслөн рабочөјјаслөн да колхозникјаслөн выдајущөй героическөй примерјас. Капиталистическөй кышалөм да налөн СССР динө смертөлөн вражда. Троцкистско—бухаринскөй фашизмлыс најомыкјаслөс—рөфинадн төргујтысјаслөс грөмитөм да бырөдөм.

СССР-са да сојузнөй да автономнөй республикајасса Верхоннөй Советјаслөс бөрысөмјаслөн итојас—советскөй патриотизмлөн выл замечательнөй демонстрация, СССР-өс дорјан делдын советскөй патриотизмлөн, советскөй народјас морально-политическөй өтувалунлөн төдчанлун.

Агитаторјаслы да пропагандистјаслы литература

дас нөлдө темалыс
М. И. Калинин—Международнөй положеніе јылыс. Госполитиздат. 1938 во.

Хозе Фіас Антон, Уйбс—Испанијаын современнөй положеніе. ВКП(б) ЦК-лөн партидат. 1938 во.

долорес Ібаррури—Испанскөй народлөн героическөй тыш. „Большевик“, 1938 во. са 13-өд номер.

дас вөтөдө темалыс
М. И. Калинин—международнөй положеніе јылыс. Госполитиздат. 1938 во.

Н. Љахов—Китајскөй народ аслас независимост вөсна тышын. Госполитиздат. 1938 во.

дасквартөдө темалыс
А. Бузес—Гитлер угрожајтө Чехословакиялы. Госполитиздат. 1938 во.

Г. Фридрих—Чехословакияса компартия өтувја фронт вөсна тышын. „Партијнөй строителство“, 1938 во. са 13-өд номер.

дас сөзимөдө темалыс
Т. Коррадов—Международнөй положеніе. Госполитиздат. 1938 во.

Георгіј Фимитров—Победалөн залог. Госполитиздат. 1938 во.

дас көкјамысөдө темалыс
Иванов јортлөн писмө да Сталин јортлөн вочакыв. ВКП(б) ЦК-лөн партидат. 1938 во.

Литвинов—Агрессиялы паныд. Госполитиздат 1938 во.

І. Сталин—Краснөй армиялөн кујим особенностјас јылыс. Војениздат. 1939 во.

К. Је. Ворошилов—Рабоче-Крестьянскөй Краснөй армиялөн да Војенно-Морскөй флотлөн 20 во. Госполитиздат. 1938 во.

В. М. Молотов—СССР-са Верхоннөй Советлөн перөвө сессия вылын речјас. ВКП(б) ЦК-лөн партидат. 1938 во.

М. И. Калинин—Быжыд Советскөй морскөй флот вөсна. Јул 3 лунса „Правда“.

дас көкмысөдө темалыс Јунь 29 лунса „Правдаын“ Коккинакөдө да Бр'анфинскөй јортјаслөн статтајас, передовөј; Патриотизм да героизм. Јул 3 лунса „Правдалөн“ передовөј; Героическөй народлөн героическөй нывбајас; **Полина Осипенколөн** статта.

Кызөдө темалыс Мјан рөфина—**Н. Баранскіј** да **П. Поспелов** редакция улын. 3-өд издавіе. Госполитиздат. 1938 во.

І. Папанін—Великөй русскөй народ, Јунь 26 лунса „Правда“. Јунь 28 лунса „Правдалөн“ передовөј; Советскөй патриотизмлөн грандиознөй демонстрация.

Бөстөма „Спутник агитатора“ журналыс. 1938 во, 13-өд номер.

„Комитет по невмешательству“

Прокуратуралы төдөвилө

Кожва вөрпромхоз „Пионер севера“ (Көнецбор сиктөвет) колхозлыс, колхоз правленіе төдөтө, самовольнөја пуктис турун 70 центнер колхознөй участок вылыс. Сің-жө самовольнөја пуктис турун і „Красная звезда“ (Медвежск) колхозлыс.

Колхознөй участок вылыс самовольнөја турун пуктөмыс да селхозартеллыс сталинскөй устав грубөја нарушајтөмыс прокуратуралы колө делсө расследујтны да мыжајассө кыскыны чорыд кывкутөдө. **Федоровскіј.**

Некомсомолскөй поступокјас

„Первоје маја“ (Щелжабж) колхозыс полеводческөй бригадир **Ј. Ј. Афанасјев** аслас бригадаса шленјас динө относитчө некытчө туйтөма. Колхозникјаслөс да колхозницајаслөс ругајтө быдсама некультурнөй кывјаслөн. Мед ескөн турун пуктысјаслы уж бөрын котыртны гажа, культурнөја шојчөм сјө вөчө мөдарө. Рытјасын том нывјаслы да зонјаслы оз сет шојччыны. Ветлө палаткаыс-палаткаө да кыпөдө буза. Афанасјев јортлөн тајө поступокыс абу комсомолскөй.

Колхозник.

Кор-нө Рајзо ыстас турун пуктан ужјас куза плансө?

Петрун сиктөветуvsа колхозјаслы Рајзо өнөз-на турун пуктан планјас езмөдөд. А өд кадыс абу-нин воз. Кызвыннас турун пуктан сезоныс колө-нин. Таыс-нин і тыдалө, мыј Рајзо-са вескөдлысјас некущөм оперативнөй, конкретнөй вескөдлөм турун пуктан ужјас бөрсө оз нуны. Најө колхозјаслөс өнөз-на ужөдөны плантөг.

Петрун сиктөветуvsа колхозјасын ылө тырмытөма мунө турун пуктан ужјас. Рајзолыс мө јуалам: дырө јешчө колхозјаслөс ку-тас ужөдөны плантөг?

Колхозник

Ответственнөй редактор

—**д. Рочев.**